

Τάσος Ανθουλιάς

Η ΑΙΘΙΟΠΙΑ

Η Αιθιοπία είναι χώρα που βρίσκεται
στο Κέρασ της Αφρικής.
Έχει πληθυσμό 107 εκατομμύρια κατοίκους.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2024

Συνορεύει βόρεια με την Ερυθραία, βορειο-ανατολικά με το Τζιμπουτί, ανατολικά με τη Σομαλία, νότια με την Κένυα και δυτικά με το Σουδάν.

Στο εσωτερικό της Αιθιοπίας βρίσκεται ένα αχανές υψίπεδο με οροσειρές και κατακερματισμένα οροπέδια, τα οποία χωρίζονται από τη Μεγάλη Ρηξιγενή Κοιλιάδα, η οποία διατρέχει τη χώρα από τα νοτιοδυτικά προς τα βορειο-ανατολικά. Τα οροπέδια περιβάλλονται από πεδιάδες, στέπες και ημιορημικές εκτάσεις. Η λίμνη Τάνα στα βόρεια αποτελεί την πηγή του Γαλάζιου Νείλου.

Η Αιθιοπία θεωρείται ένας από τους πρώτους τόπους εμφάνισης του ανατομικά σύγχρονου ανθρώπου, του *Homo sapiens*. Τα παλαιότερα από αυτά τα τοπικά απολιθωμένα ευρήματα, τα υπολείμματα *Omo*, ανασκάφηκαν στη νοτιοδυτική περιοχή *Omo Kibish* και έχουν χρονολογηθεί στη Μέση Παλαιολιθική, περίπου 200.000 χρόνια πριν.

Οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν έναν βράχο ο οποίος ήταν καταφύγιο ανθρώπων πριν από 30.000 χρόνια στη Μέση Λίθινη Εποχή στα βουνά Μπάλε σε υψόμετρο 3,5 χιλιάδων μέτρων. Σε αυτό το μεγάλο υψόμετρο, οι άνθρωποι είναι ευαίσθητοι στις ακραίες καιρικές συνθήκες. Αυτή η κατοικία είναι απόδειξη της παλαιότερης μόνιμης ανθρώπινης απασχόλησης σε τόσο μεγάλο υψόμετρο που έχει ανακαλυφθεί.

Εκεί ανακαλύφθηκαν χιλιάδες οστά ζώων, εκατοντάδες πέτρινα εργαλεία και αρχαία τζάκια, αποκαλύπτοντας ένα είδος διατροφής που περιλάμβανε γιγάντιους τυφλούς αρουραίους.

Τον 10ο αιώνα π.Χ., ένα βασίλειο γνωστό ως Νταμότ εγκαθιδρύθηκε στη βόρεια Αιθιοπία και Ερυθραία. Οι ιστορικοί θεωρούν ότι αυτός ο πολιτισμός ήταν αυτόχθον στην Αιθιοπία, αν και επηρεάστηκε από τους Σαβαίους, εξαιτίας της ηγεμονίας τους στην Ερυθρά Θάλασσα. Η Αιθιοπία αναφέρεται σε έργα του Όμηρου αλλά και του Ησίοδου. Η ονομασία του κατοίκου της

χώρας αυτής "αιθίοψ" είναι αρχαία ελληνική λέξη και σημαίνει άνθρωπος με καμένη (ή ηλιοψημένη) όψη.

Πληροφορίες για τη ζωή της χώρας αυτής κατά την αρχαϊκή περίοδο δίνει ο ιστορικός Ηρόδοτος, ο οποίος χρησιμοποιεί τον όρο Αιθιοπία για να περιγράψει τις εκτάσεις νότια της Αιγύπτου, δηλαδή το σημερινό Σουδάν και την Αιθιοπία. Αναφέρει ότι στην αρχή οι Αιθίοπες ήταν νομάδες και σχεδόν σε ημιάγρια κατάσταση,

ύστερα όμως ήρθαν σε επιμειξία με τους Αιγυπτίους, υιοθέτησαν τα Αιγυπτιακά ήθη και ως αποτέλεσμα εκπολιτίστηκαν.

Μετά την πτώση του Νταμότ τον τέταρτο αιώνα π.Χ., στο οροπέδιο κυριάρχησαν μικρότερα βασίλεια. Τον 1ο αιώνα μ.Χ. το βασίλειο του Αξούμ αναδύθηκε στη βόρεια Αιθιοπία.

Αυτό το βασίλειο έγινε σημαντικός παράγοντας στην εμπορική διαδρομή μεταξύ της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και της Αρχαίας Ινδίας. Οι κυβερνήτες του Αξούμ διευκόλυναν το εμπόριο κόβοντας το δικό τους νόμισμα.

Ο Πέρσης προφήτης Μάνης κατέταξε το Αξούμ με τη Ρώμη, την Περσία και την Κίνα ως μία από τις τέσσερις μεγάλες δυνάμεις της εποχής του, κατά τον 3ο αιώνα. Πιστεύεται επίσης ότι υπήρχε σύνδεση μεταξύ αιγυπτιακών και αιθιοπικών εκκλησιών.

Ο Χριστιανισμός διαδόθηκε στην Αιθιοπία τον 4ο αιώνα από τον Έλληνα έμπορο Φρουμέντιο, που έγινε επίσκοπος της χώρας.

Ο Χριστιανισμός επικρατεί και σήμερα στη χώρα με το ένα τρίτο του πληθυσμού να είναι μουσουλμάνοι. Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου είναι μία από τις έντεκα λαξευμένες σε βράχο μονολιθικές εκκλησίες.

Ο αυτοκράτορας Φασιλίδης όρισε πρωτεύουσα το Γκοντάρ το 1636, σηματοδοτώντας την αρχή της «περιόδου των Γκονταρίνων». Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησής του, ο Φασιλίδης κατασκεύασε το εμβληματικό βασιλικό φρούριο, έχτισε 44 εκκλησίες και αναβίωσε την αιθιοπική τέχνη. Του πιστώνεται επίσης η κατασκευή επτά πέτρινων γεφυρών πάνω από τον Γαλάζιο Νείλο.

Ανάμεσα στο 1755 και το 1855 η Αιθιοπία βίωσε περίοδο απομόνωσης, η οποία είναι γνωστή ως η «Εποχή των Πριγκίπων». Οι άρχοντες πολεμούσαν ο ένας εναντίον του άλλου για την επέκταση της επικράτειάς τους. Η μοναρχία συνεχίστηκε μόνο κατ' όνομα λόγω του ιερού της χαρακτήρα. Αυτή η ονομαστική αλλά θεϊκά καθορισμένη μοναρχία διαφύλαξε τη δυναστεία από την πραγματική εξαφάνιση.

Το 1855 αυτοκράτορας της Χώρας έγινε ο Θεόδωρος Β΄, που ήρθε σε σύγκρουση με τους Άγγλους, οι οποίοι θέλοντας να αναπτύξουν σε έκταση τα εδάφη της αυτοκρατορίας τους, επεδίωκαν την κυριαρχία της χώρας του. Ο στρατός του, όμως, μπροστά στην αριθμητική και υλική υπεροχή των Άγγλων υπέκυψε, η χώρα υποδουλώθηκε, αιχμαλωτίστηκαν τα δύο παιδιά του και ο ίδιος ο Θεόδωρος για να μην πιαστεί αιχμάλωτος αυτοκτόνησε.

Τριάντα χρόνια αργότερα στην Αιθιοπία εισέβαλαν οι Ιταλοί, οι οποίοι όμως νικήθηκαν στην περίφημη μάχη της Άντουα το 1896. Η σημασία της έγκειται στο ότι αποτελούσε τη μόνη μη ευρωπαϊκή δύναμη που κατάφερε να νικήσει μια αποικιακή δύναμη κατά τον 19ο αιώνα.

Λίγο πριν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1935, εισβάλλουν στη χώρα από τη Σομαλία τα ιταλικά στρατεύματα του Μπενίτο Μουσολίνι, που σκόπευε να κάνει τη χώρα ιταλική επαρχία. Η Αιθιοπία κατελήφθη με τη χρήση αερίου μουστάρδας, το οποίο αποδεκάτισε τα υπολείμματα του Αιθιοπικού στρατού που είχαν καταφύγει στη Λίμνη Ασάγκι. Η Αιθιοπία παρέμεινε ιταλική μέχρι το 1941.

Από το 1952 η Αιθιοπία, μαζί με την ιταλική αποικία της Ερυθραίας, αποτέλεσε το ομόσπονδο κράτος της Αιθιοπίας. Ο Χαϊλέ Σελασιέ ήταν ο τελευταίος αυτοκράτορας της Αιθιοπίας. Από το 1916 (πριν ακόμα γίνει αυτοκράτορας) είχε αρχίσει την προσπάθειά του για τον εκσυγχρονισμό της Αιθιοπίας και τη συνέχισε μέχρι το 1974.

Το φθινόπωρο του 1974 μια μεγάλη ομάδα κατώτερων αξιωματικών και υπαξιωματικών με αρχηγό τον Μεγκίστου επαναστάτη, καθαίρεσε τον αυτοκράτορα Χαϊλέ Σελασιέ και εγκαθίδρυσε στρατιωτική κομμουνιστική χούντα, το λεγόμενο Ντεργκ. Την περίοδο 1976-1978, μέχρι και 500.000 σκοτώθηκαν ως αποτέλεσμα του Κόκκινου Τρόμου. Ένας λιμός την περίοδο 1983-1985 είχε ως αποτέλεσμα 1 εκατομμύριο νεκρούς. Το 1987 το Ντεργκ καταργήθηκε με τον ορισμό Συντάγματος και η χώρα ονομάστηκε Λαϊκή Δημοκρατία της Αιθιοπίας υπό την εξουσία του Μεγκίστου.

Όταν η Σοβιετική Ένωση υποχώρησε από το σχέδιο του παγκόσμιου κομμουνισμού, την εποχή του Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, η βοήθεια προς την Αιθιοπία και άλλες χώρες του σοσιαλιστικού μπλοκ μειώθηκε δραματικά. Αυτό οδήγησε σε κατάρρευση του καθεστώτος και ο Μεγκίστου κατέφυγε στη Ζιμπάμπουε για να βρει άσυλο. Το 2008 καταδικάστηκε ερήμην σε θάνατο από το

Ανώτατο Δικαστήριο της Αντίς Αμπέμπα για γενοκτονία την περίοδο του «κόκκινου τρόμου».

Από το 1993 η Ερυθραία είναι ανεξάρτητο κράτος, στερώντας από την Αιθιοπία την έξοδο στη θάλασσα και μετατρέποντάς την σε μεσόγειο κράτος. Μια εδαφική διαμάχη στα σύνορα των δύο χωρών οδήγησε σε πόλεμο τον Μάιο του 1998, ο οποίος διήρκεσε μέχρι τον Ιούνιο του 2000.

Το 1994 υιοθετήθηκε σύνταγμα και τον επόμενο χρόνο διεξήχθησαν οι πρώτες πολυκομματικές εκλογές στην Αιθιοπία. Η χώρα έχει αρχίσει να ανακάμπει μετά τους εμφύλιους πολέμους. Ο πληθυσμός της Αιθιοπίας αυξήθηκε από 33,5 εκατομμύρια το 1983 σε 87,9 εκατομμύρια το 2014, ενώ τον 19ο αιώνα ήταν μόλις 9 εκατομμύρια. Ο πληθυσμός της προβλέπεται ότι θα ξεπεράσει τα 210 εκατομμύρια το 2060.

Υπάρχουν περισσότερες από 90 διαφορετικές ομιλούμενες γλώσσες στην Αιθιοπία. Αν και όλες οι γλώσσες έχουν τον ίδιο βαθμό αναγνώρισης από το κράτος σύμφωνα με το σύνταγμα του 1995, η αμχαρική είναι η επίσημη γλώσσα η οποία χρησιμοποιείται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και είναι η γλώσσα που χρησιμοποιείται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Τα αγγλικά είναι η πιο διαδεδομένη ξένη γλώσσα και η γλώσσα στην οποία διδάσκονται τα μαθήματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Η Αιθιοπία είναι από τις φτωχότερες χώρες στον κόσμο, αλλά και μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες. Η αγροτική παραγωγή συνεισφέρει το 40% του ΑΕΠ. Οι κύριες καλλιέργειες είναι ο καφές, τα φασόλια, τα δημητριακά, οι πατάτες, το ζαχαροκάλαμο και τα λαχανικά, με τον καφέ να αποτελεί το σημαντικότερο εξαγωγικό προϊόν. Οι πρόσφατες

εξελίξεις στον τομέα της καλλιέργειας λουλουδιών δείχνουν ότι η Αιθιοπία μπορεί να εξελιχθεί σε έναν από τους μεγαλύτερους εξαγωγείς λουλουδιών παγκοσμίως.

Πρωτεύουσα και μεγαλύτερη πόλη της Αιθιοπίας είναι η Αντίς Αμπέμπα με πληθυσμό περίπου 3 εκατομμύρια κατοίκους. Το όνομά της σημαίνει «Νέο Λουλούδι».

Στην Αντίς Αμπέμπα υπάρχει και η μεγαλύτερη χριστιανική εκκλησία στην υποσαχάρια Αφρική.